

УДК 38.018.4:004.77

**Програмне забезпечення очно-дистанційного курсу для вчителів
загальноосвітніх навчальних закладів «Використання Google-сервісів у
методичній роботі вчителя»**

М. В. Носкова, здобувач,

Інститут педагогіки НАПН України

e-mail: noskova@Loippo.lviv.ua

Постановка проблеми. Бурхливий розвиток інформаційних технологій та Інтернету у сучасному суспільстві унеможливило відокремленість освіти від інформатизації. Сучасні технології приходять у навчальні аудиторії разом з учнями – у смартфонах, планшетах, електронних книгах, сучасних мобільних телефонах. Поступово оновлюється матеріальна база навчальних закладів і парк комп'ютерів, з'являються смартдошки, нові електронних навчальні програми, педагогічні програмні засоби. Новітні технології впевнено входять у побут і приватне життя кожного. Сучасний педагог змушений вчити по-новому, використовувати комп'ютер та Інтернет у своїй роботі, отже, поступово оволодівати новітніми технологіями і систематично поглиблювати ці знання і навички. На сучасному етапі складно уявити розвиток освіти без використання Інтернет-технологій і соціальних сервісів.

Аналіз останніх досліджень. Проблема інформатизації освіти, навчання вчителів основам інформаційних технологій і підвищення кваліфікації педагогів з питань ІКТ у педагогіці є досить актуальною. Це питання у вітчизняній науці досліджують В. Биков, М. Жалдак, Ю. Машбиць, Н. Морзе, В. Олійник, О. Єльнікова, Л. Калініна, російські науковці О. Уваров, Є. Патаракін, М. Лебєдєва та ін. Успішне впровадження ІКТ в освіті у найближчому майбутньому, з погляду науковців, можливе лише за умови,

коли оволодіння й поглиблення навичок роботи з новітніми інформаційними технологіями у педагогів має відбуватись у нерозривному поєднанні з їх безпосереднім використанням у навчальному процесі, у такий спосіб мотивуючи педагогів шукати способи застосування здобутих знань у власній практиці. Підтвердженням цього може бути і Державна цільова програма «Сто відсотків», одним з п'яти ключових завдань якої є підготовка і підвищення кваліфікації вчителів у сфері впровадження ІКТ у навчально-виховний процес [2]. Зокрема російські науковці у прогнозах щодо розвитку освіти у майбутньому десятилітті зазначають, що суть нового етапу інформатизації школи – індивідуалізація навчального процесу на основі використання засобів ІКТ, яке дасть змогу використовувати нові педагогічні технології, які не могли використовуватись у школі раніше за складності їх здійснення засобами «паперових» інформаційних технологій [1, 8].

Мета статті – розкрити структуру і зміст очно-дистанційного курсу для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів «Використання Google-сервісів у методичній роботі вчителя».

Основна частина. Очно-дистанційний навчальний спецкурс «Використання Google-сервісів у методичній роботі вчителя» впроваджений у Львівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти в рамках кредитно-модульної системи підвищення кваліфікації педагогів у 2010 році як один з можливих варіантів вивчення модуля «Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі» та адресований педагогам загальноосвітніх навчальних закладів.

Курс має на меті формувати у вчителів знання, вміння і навички використовувати Інтернет-ресурси Web 2.0. для своєї професійної діяльності та підвищення кваліфікації, а також сформувати у педагогів стійкий інтерес до сучасних Інтернет сервісів і спонукати самостійно (по завершенні навчання на курсі) оволодівати новими сервісами й поглиблювати вже

здобуті знання і набуті навички. Тобто, автор курсу ставила за мету не лише навчити слухачів роботі з найпопулярнішими сервісами сім'ї Google, а й ключовим принципом самостійного оволодіння Інтернет сервісами Web 2.0., практично продемонструвавши це на прикладі сервісів Google.

Результатом ефективного навчання на очно-дистанційному курсі є створення та представлення перед колегами кожним його учасником власної Google-колекції, яку в подальшому слухач зможе використовувати у навчально-виховному процесі. Незважаючи на очно-дистанційну форму навчання, курс побудовано на поєднанні індивідуальних і групових форм навчання, де активно використовується віртуальне взаємовідвідування, робота в парах тощо.

Для досягнення мети і виконання завдань навчання слухач повинен мати початкові знання і навички роботи з комп'ютером.

Спецкурс розраховано на 36 навчальних годин, які розподілено на дві очні сесії (настановну і заключну) та 7 дистанційних модулів. Дистанційний етап навчання триває протягом 3–4 тижнів.

Модулі	Форма навчання	Години
Настановна сесія	очно	8
Пошта Gmail та Google-карти	дистанційно	2,5
Веб-альбоми Picasa	дистанційно	3
Блоги, аналіз існуючих блогів	дистанційно	3
Створення власного блогу на Blogger	дистанційно	4
Google-Reader	дистанційно	2,5
Google-календар	дистанційно	2
Google-сайти та Google-документи	дистанційно	3
Заключна сесія	очно	8
Усього		36

На настановній очній сесії (8 год) слухачі очно-дистанційного курсу здобувають базові знання про соціальні сервіси Web 2.0., початкові знання про мережевий етикет і правила роботи в соціальних сервісах Web 2.0., створюють власний акаунт Google (за його відсутності) і реєструються:

- на навчальному сайті «Google-сервіси для вчителя» <https://sites.google.com/site/servisyteacher/>, де розміщено навчальні матеріали курсу, практичні та контрольні завдання;
- спільній таблиці обліку результатів навчання групи (створюється для кожної навчальної групи окремо), де розміщуються посилання на виконані практичні і контрольні завдання та відбувається оцінювання й зарахування виконаних робіт викладачем курсу;
- у Google-групі «Google-сервіси для вчителя» за адресою <http://groups.google.com/group/Google-servisy>, де відбуваються off-line консультації слухачів, проводиться рефлексія по завершенні кожного модуля.

Окрім того слухачі отримують інструкції з продовження навчання в дистанційному режимі та умови участі в on-line консультаціях і дискусіях.

У процесі навчання в дистанційному режимі слухачі курсу активно працюють в on-line режимі, виконуючи навчальний план кожного модуля протягом 2–3 днів (опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань, розміщення посилань на виконанні практичні завдання у спільній таблиці обліку результатів навчання, рефлексія, участь в обговоренні дискусійних питань в Google-групі).

Навчальні матеріали доступні слухачеві курсу протягом визначеного часу в Google-групі та на сайті курсу «Google-сервіси для вчителя». Для практичних і контрольних завдань у кожному модулі визначено термін виконання. Кожен слухач після зарахування на очно-дистанційний курс на очному занятті отримує графік навчання, терміни виконання практичних

завдань, час для on-line консультацій з викладачем курсу, а також група визначається з часом проведення on-line дискусій слухачів курсу.

Отже, реалізація завдань для досягнення мети курсу здійснюється в очному і дистанційному режимах шляхом:

- самостійного вивчення слухачами навчального матеріалу на основі розробленого для курсу комплексу навчально-методичних матеріалів;
- виконання практичних завдань, спрямованих на набуття слухачами вмій і навичок на практиці застосовувати теоретичні знання, активізацію їхньої розумової діяльності;
- проведення off- та on-line консультацій з викладачем курсу й участь в on-line дискусіях;
- проведення поточного контролю (по завершенні кожного модуля), самоконтролю і підсумкового контролю (після завершення курсу);
- створення пакету власних методичних матеріалів для викладання навчального предмета.

По завершенні дистанційного етапу навчання слухачі беруть участь у заключній очній сесії (8 год), на якій вони проходять контрольне тестування за результатами навчання, презентують власну Google-колекцію, створену в процесі навчання на курсі. По завершенні відбувається анонімне опитування. За результатами навчання слухач отримує сертифікат.

Розкриємо детально структуру і зміст очного й дистанційного етапів навчання.

Очна настановна сесія. Тривалість навчання – 8 год (4 пари). Мета: надати слухачам курсу базові знання (поняття, терміни, принципи тощо) про сервіси Web 2.0.; дати загальну характеристику сервісів сім'ї Google як предмета вивчення на курсі та прикладу сервісів другого покоління; розпочати вивчення або поглибити знання слухачів про нетикет як ключові правила роботи в мережних сервісах; розкрити структуру і терміни навчання

у дистанційному режимі, надати права доступу до навчальних матеріалів в Інтернеті, повідомити про умови навчання у дистанційному режимі; розпочати роботу у спільному документі обліку результатів навчання на курсі.

Таблиця 1

Структура очної настановної сесії

№	Етапи навчання	Методи навчання і форми діяльності	Тривалість
1	Що таке Web 2.0.?	Лекція з використанням презентації, відеоресурсів та Інтернету	2 год
2	Google-сервіси. Загальний огляд і характеристика	Лекція з елементами евристичної бесіди і використанням презентації, відеоресурсів та Інтернету	2 год
3	Основні правила роботи в мережевих соціальних сервісах. Створення акаунта в Google та інструктаж по роботі в дистанційному режимі.	Практичне заняття з використанням Інтернету, обговоренням здобутих результатів. /// Презентація, роздаткові матеріали	2 год
4	Робота з Google-документами. Рефлексія на форумі	Практичне заняття з використанням Інтернету і роздаткових матеріалів	2 год

Як зазначалося, однією з ключових цілей курсу є навчити педагогів самостійно оволодівати Інтернет сервісами. Саме тому на настановній сесії так багато уваги приділяється теоретичним основам Web2.0., історії їх виникнення, класифікації та розмаїтості сервісів, простежується прямий зв'язок Web 2.0. та Google-сервісів – як яскравий приклад вдалої реалізації ідей Web2.0. у продуктах найуспішнішої, наразі, IT-корпорації.

Дистанційний етап навчання. Тривалість 3 тижні. Мета: надати теоретичні і практичні знання й навички щодо принципів роботи із сервісами Google; продемонструвати на конкретних прикладах можливості використання сервісів в навчальному процесі; надати теоретичні і практичні знання й навички щодо принципів роботи з сервісами Google; розкрити

педагогічні можливості сервісів Google; формувати у слухачів інтерес і творчий підхід до використання сервісів у навчально-виховному процесі.

Структура – 7 модулів, кожен з яких присвячено одному із сервісів Google.

Навчальний матеріал кожного дистанційного модуля побудований за аналогічною схемою: 1) самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; 2) виконання практичного завдання за докладною інструкцією та описом послідовності дій; 3) виконання творчого практичного завдання, де необхідно спробувати змодельовати використання сервісу у навчально-виховному процесі безпосередньо «під себе»; 4) on-line консультація, обговорення вивченого на форумі курсу; 5) виконання контрольної роботи та рефлексія.

Заключна очна сесія – очно (8 год). Мета: підбити підсумки навчання, отримати відгуки слухачів, зауваження і пропозиції щодо змісту курсу та організації навчання.

Підсумкова очна сесія з'явилась в курсі в результаті побажань його слухачів, які вони залишали після завершення кожного модуля, а також за відгуками перших груп, які представляли свою колекцію дистанційно. Саме у відгуках слухачів зазначалось, що в процесі навчання на курсі створилась віртуальна група зацікавлених осіб, які працювали разом, і є необхідність закріпити результат в очному спілкуванні та обговоренні результатів навчання. Отже, під час підсумкової сесії слухачі курсу складають підсумкове тестування і представляють власну Google-колекцію, яку було створено під час навчання. Слід зазначити, що в цьому модулі відбувається деяка підготовча робота до підсумкової заключної сесії і учасники мають можливість переглянути підсумкові презентації колег, написати лист-відгук одному із них, тобто, на заключну сесію слухачі приїжджають вже підготовленими до її проведення.

Структура очної заключної сесії

№	Етапи навчання	Методи навчання і форми діяльності	Тривалість
1	Презентування власної Google-колекції, створеної під час навчання на курсі	Публічний захист власної роботи слухача	4 год
2	Лист-відгук про роботу колеги. Робота з шаблоном та налаштування доступу до нього за заданими параметрами	Виконання практичного завдання згідно з інструкціями. Робота в парах	2 год
3.	Взаємооцінка роботи учасників. Голосування за кращу роботу групи. /// Рефлексія. Вручення сертифікатів	Робота в Google групі, заповнення форми та підсумкової анкети	2 год

Висновки. Програма очно-дистанційного курсу передбачає оволодіння педагогами ключовими принципами роботи в середовищі Інтернет сервісів другого покоління, зокрема з найпопулярнішими сервісами Google, що дасть змогу їм в подальшому активно використовувати Інтернет технології в процесі викладання загальноосвітніх предметів та організації навчально-виховного процесу в школі. У результаті навчання на курсі педагоги, крім освоєння навчальної програми, також отримують практичні навички з: а) організації роботи у віртуальних навчальних групах; б) організації самостійної і групової роботи в Інтернеті з використанням Інтернет сервісів; в) проведення віртуальних дискусій та обговорень з використанням безкоштовних Інтернет сервісів.

Загалом здобуті знання й набуті навички дадуть змогу розширити класичні рамки використання Інтернет ресурсів і сервісів у навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів, стануть дієвим інструментом для роботи вчителя незалежно від предмета, який він викладає. Єдиною необхідною умовою є наявність Інтернету, який доступний навіть зі мобільного телефону.

Література

1. Асмолов, А. Г. Российская школа и новые информационные технологии: взгляд в следующее десятилетие [Текст] / А. Г. Асмолов, А. Л. Семенов, А. Ю. Уваров. – М. : Изд-во «НексПринт», 2010. – 84 с.

2. Про затвердження Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 494 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/494-2011-%D0%BF>

UA У статті розкривається зміст, принципи організації навчання та модульна структура очно-дистанційного курсу для педагогів загальноосвітніх навчальних закладів «Використання Google-сервісів у методичній роботі вчителя». Курс апробовано у 2010 р. та впроваджено у систему підвищення кваліфікації педагогів Львівської області як один з можливих варіантів навчального модуля «Використання ІКТ в навчальному процесі» у кредитно-модульній системі підвищення кваліфікації педагогів області.

Ключові слова: післядипломне навчання, дистанційне навчання, Google-сервіси

RU В статье раскрывается содержание, принципы организации обучения и модульная структура очно-дистанционного курса для педагогов общеобразовательных учебных заведений «Использование Google-сервисов в методической работы учителя». Курс опробован в 2010 г. и внедрен в систему повышения квалификации педагогов Львовской области на базе Львовского областного института последипломного педагогического образования как один из возможных вариантов модуля «Использование ИКТ в учебном

процессе» в кредитно-модульной системе повышения квалификации педагогов области.

Ключевые слова: последипломное образование, дистанционное обучение Google-сервисы

EN The article reveals the content, the principles of learning process organization and the modular structure of the blended learning course for school teachers «Usage of Google-services in Teachers` Methodological Work». The course was approved in 2010 and it has been introduced into the teacher training system in Lviv region as one of the possible options of the learning module «Usage of ICT in Learning Process» in the regional credit based modular system of teacher training.

Key words: postgraduate education, blended learning, distance learning, Google-services.